

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 2305/2022
10.11.2022. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: др Драгише Б. Слијепчевића, председника већа, Јасмине Стаменковић и др Илије Зиндовића, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Миодраг Николов, адвокат из ..., против туженог Града Зајечара, кога заступа Правобранилаштво града Зајечара, ради исплате увећане зараде, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж1 627/22 од 14.04.2022. године, у седници већа одржаној дана 10.11.2022. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија туженог изјављена против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж1 627/22 од 14.04.2022. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Зајечару П1 1166/19 од 28.09.2021. године одбијен је тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се обавезе тужени да му на име неисплаћене увећане зараде за прековремени рад, ноћни рад и рад у време државних празника који су нерадни дани, за период од 01.01.2016. до 31.12.2017. године исплати износ од 79.301,08 динара, са законском затезном каматом од 20.01.2018. године и обавезан је тужилац да туженом накнади трошкове парничног поступка.

Пресудом Апелационог суда у Нишу Гж1 627/22 од 14.04.2022. године, у ставу првом изреке, преиначена је првостепена пресуда, тако што је делимично усвојен тужбени захтев и обавезан тужени да тужиоцу на име неисплаћене увећане зараде за прековремени рад и ноћни рад, као и рад за време државних празника за период од 01.01.2016. до 31.12.2017. године, исплати износ од 66.291,08 динара са законском затезном каматом почев од 20.01.2018. године до исплате, док је преко досуђеног до траженог износа од 79.301,08 динара са законском затезном каматом почев од 20.01.2018. године до коначне исплате тужбени захтев тужиоца одбијен. У ставу другом изреке, обавезан је тужени да тужиоцу на име трошкова парничног поступка исплати износ од 173.104,00 динара.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужени је благовремено изјавио ревизију, због битних повреда одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права, са предлогом да се о ревизији одлучи као о изузетно дозвољеној, применом члана 404. Закона о парничном поступку.

Испитујући побијану пресуду у смислу члана 408. ЗПП, Врховни касациони суд је установио да ревизија туженог није основана.

У поступку није учињена битна повреда парничног поступка из члан 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности, а у поступку пред другостепеним судом нису учињене ни друге битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374. ст. 1. и 2. ЗПП, нити се ревизијом указује на постојање других битних повреда.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је у радном односу код туженог и обављао је послове ... Тужени, у утуженом периоду, није тужиоцу исплаћивао увећану зараду за прековремени рад, ноћни рад и рад у време државних празника који су нерадни дани, јер је по том основу користио слободне дане. Вештачењем од стране вештака за економско-финансијску област дат је основни и допунски налаз у погледу евидентирања времена поласка, доласка, као и осталих параметара релевантних за утврђивање ефективног времена рада тужиоца у спорном периоду.

Према становишту нижестепених судова потраживање тужиоца за прековремени рад и ноћни рад приликом обављања послова на територији града Зајечара није доказано јер је тужилац возио без путних налога, у ком делу је одлука правноснажна. Што се тиче послова које је обављао ван територије града Зајечара, према становишту првостепеног суда за утврђивање часова рада дужег од пуног радног времена потребно је да постоји попуњен путни налог од стране послодавца. У конкретном случају није се могло поуздано утврдити када је, колико често и по чијем налогу тужилац возио ван територије града Зајечара дужег од пуног радног времена и без издатог писменог налога, услед чега овај суд сматра да тужилац није доказао да је био дужег радно ангажован од осмочасовног радног времена. Поседовање писаних налога послодавца у којима нису евидентирани подаци о томе колико је тужилац времена провео у ефективној вожњи, колико у чекању и у другим активностима, нису поуздан доказ да време provedено на раду прелази пуно радно време.

Насупрот становишту првостепеног суда, другостепени суд не прихвата изнету аргументацију. Тужилац је возио на основу оверених писаних налога за службено путовање који су уредно попуњени и у којима су садржани подаци о часу одласка и часу повратка са службеног путовања. Тужилац је остварио прековремени и ноћни рад, а чињеница да у налозима за службена путовања није евидентирано време ефективне вожње и стајања – чекања, није од утицаја. Радно време возача не може се изједначити само са временом које је провео у управљању возилом, односно са временом које је провео у ефективној вожњи, већ и provedено време у функцији извршења вожње, као основног радног задатка. Стога постоји обавеза туженог да тужиоцу исплати увећану зараду за прековремени и ноћни рад.

Неосновано се наводима ревизије оспорава правилност становишта другостепеног суда и правилна примена материјалног права.

Одредбом члана 51. став 1. Закона о раду („Службени гласник РС“ бр. 24/2005...95/18), прописано је да пуно радно време износи 40 часова недељно, ако овим законом није друкчије одређено. Чланом 53. истог закона, прописано је да је на захтев послодавца, запослени дужан да ради дужег од пуног радног времена у случају више

силе, изненадног повећања обима посла, и у другим случајевима када је неопходно да се у одређеном року заврши посао који није планиран (прековремени рад), као и да прековремени рад не може да траје дуже од осам часова недељно, нити дуже од четири сата дневно по запосленом. Чланом 108. став 1. тач 2. и тач. 3. прописано је да запослени има право на увећану зараду у висини утврђеној општим актом и уговором о раду, за рад ноћу, ако такав рад није вреднован при утврђивању основне зараде - најмање 26% од основице и за прековремени рад - најмање 26% од основице.

Према наведеним одредбама закона, да би за прековремени рад и рад ноћу постојала обавеза послодавца да запосленом исплати увећану зараду, потребно је да је запослени остајао да ради прековремено и ноћу на захтев послодавца и да је дуже остајање на послу редован начин рада код послодавца у одређеном периоду. Самим тим, запослени који пред судом доказује своје право на исплату увећане зараде за прековремени и ноћни рад, треба да докаже да је радио дуже од прописаног радног времена, да његово остајање на раду има карактер прековременог рада, односно ноћног рада, као и висину новчаног износа који му дугује послодавац на име увећане зараде за прековремени и ноћни рад. Тужилац је у спорном периоду обављао поверене радне задатке ван територије града Зајечара, на основу писаних и оверених налога туженог за службена путовања. Вештачењем је утврђен обрачун увећане зараде за прековремене сате рада и ноћни рад, узимајући у обзир исплату коју је тужени извршио по том основу за април 2017. године. У конкретном случају, тужилац је радио дуже од пуног радног времена обављајући посао по распореду свог послодавца, што значи да није по својој одлуци и вољи радио прековремено и ноћу, већ је то чинио по налогу надређеног. Такође, удовољавајући захтевима посла за који га је тужени ангажовао, тужилац је остварио сате прековременог рада и радо ноћу, имајући у виду начин рада код туженог. Правилно другостепени суд закључује да се радно време возача не може изједначити само са временом које је проведено у ефективној вожњи, јер радна обавеза постоји све док се не заврши превоз на одређеној релацији па се мора рачунати и време које је тужилац провео на обављању других послова из описа радног места возача, а који су у функцији извршења вожње као основног радног задатка. Тужени са друге стране у спорном периоду није водио своју евиденцију нити је на други начин доказао да тужилац на овај начин није у утуженом периоду обављао радне задатке.

Са изнетих разлога применом члана 414. став 1. ЗПП, одлучено је као у изреци пресуде.

**Председник већа-судија
др Драгиша Б. Слијепчевић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић